

(/component/banners/click/64)

KULTURA ŽIVLJENJA (/LIFESTYLE/KULTURA-ZIVLJENJA) Anči Fabijanović / 14 Listopad 2022

Veliki raspon kulture, a posebno njezino približavanje mladima, ostavljaju trag u beskraju

(/media/k2/items/cache/7b5fcde79691c92d85731b06a910fe94_XL.jpg)

PODIJELI: [Tweetaj](#) [Podijeli](#)

KROZ UŠICU IGLE - Proteklih nekoliko dana bila je na kulturnoj sceni jako zanimljiva situacija: uz Zagrebačke književne razgovore (ZKR) koji su međunarodnoga karaktera i održavaju se u DHK-u odmah je na red došla Medijska škola Matice hrvatske (MŠMH), ali i u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža (LZMK) Druga Konferencija europskih sjevernoatlantskih enciklopedija. Na književnim razgovorima u DHK govorilo se o 'vrućoj' temi vezanoj za EU – je li to kulturološki ili geografski pojam. Iz mnogih zemalja ugledni su znanstvenici i književnici razvili brojne polemike i iznijeli stanovišta oko toga kako riješiti pitanje identiteta i opstojnosti. Jer, kultura je bitni čimbenik svake nacije, pa i svake šire zajednice kakva Europa jest. Kad je riječ o MŠMH održanoj u Korčuli, ali i u Blatu, naravno da je isto bilo riječi o baštini, ali ovaj put kako je medijski 'iskoristiti' ali i naglasiti ili bolje rečeno razglasiti. To su učili – i to je najvažnije - mladi, studenti, uz brojne ugledne predavače, ali i kroz nastavu IN SITU, dakle na licu mjesta. Jer kako saznati što su Svetište Blažene Marije Petković Propetog Krista, Kulturni centar te Viteško udruženje Kumpanjija - Blato ako ih ne vidiš u živo. E sad – tu je bilo važno što svemu prisustvuje i predsjednik MH Miro Gavran koji je obećao još bolji razvoj Komunikološke škole, isto kao što je Zlatko Krilić bio na ZKR-u na Trgu bana Jelačića u Zagrebu, jer on vodi DHK. To znači poštovati manifestaciju, goste, samu temu, sudionike. I dok su u DHK-u bili sve redom već etablirani predavači, na Korčuli su, uz ugledne predavače, bili, kako već naglasih, studenti koji su uz teoriju upravo praksu ponajbolje ocijenili. Jer, iskazati se u reportažama, uz izjavu 'bilo je dobro i bez pripreme, kako li će biti kad nje bude', pokazali su

koliko ozbiljno razmišljaju o svojoj budućnosti, a onda i budućnosti naše kulturne baštine koju valja 'pokazati' i domaćem stanovništvu i svijetu. Jer, ruku n srce, često sami nismo svjesni koje blago imamo, pa kako bi onda drugi znali.

Uloga enciklopedija u pružanju pouzdanih informacija je neprocjenjiva

U LZMK predsjedavao je konferencijom ravnatelj dr sc. Bruno Kragić, dakle, on je sam 'držao sve koce u svojim rukama'. A nije to mala odgovornost kad su gosti najugledniji svjetski leksikografi i nakladnici. Predstavnici općih enciklopedija iz Bugarske, Crne Gore, Danske, Gruzije, Hrvatske, Latvije, Litve, Norveške, Slovačke i Švedske raspravljali su o ulozi enciklopedija u pružanju pouzdanih i provjerenih informacija o kulturi, umjetnosti, znanosti i društvu te u očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta. Kažimo i to da je Prva Konferencija europskih i sjevernoatlantskih enciklopedija održana 2019. u Bruxellesu, u organizaciji Velike norveške enciklopedije. Prisutni su u Zagrebu dogovorili 'razmjenu enciklopedijskih sadržaja, ali i zajedničkoga djelovanja u smislu prepoznatljivosti i vrednovanja enciklopedija u europskom kontekstu', a dogovoreno je osnivanje Mreže europskih i sjevernoatlantskih enciklopedija pod vodstvom upravo dr. sc. Bruna Kragića! Virtualno se sudionicima obratio i predstavnik Enciklopedije suvremene Ukrajine. Ovaj je događaj bio prigoda za promociju hrvatske enciklopedike, ali i pouzdanih informacija o hrvatskoj kulturi, umjetnosti i znanosti. Tome je pridonio i studijski izlet na Krk. Sudionici su, između ostaloga, sa svojim domaćinima posjetili multimedijски centar Bašćanske ploče i upoznali se s jednim od najprepoznatljivijih baštinskih lokaliteta i najdragocjenijih spomenika hrvatske pismenosti.

Ovdje su znači nabrojene tri važne institucije, tri važna događaja, tri prigode za suradnju sa svjetskim kulturnim djelatnicima i uglednicima, prvenstveno na polju kulture, a odmah zatim i predstavljanja baštine, dakle, medijska razrada je IN. Od toga da se baštinski i identitetstki sadržaji tek uče kako ih prepoznati do toga da dobivaju svoju važnu i konačnu verziju među leksikografskim koricama.

Dug prema najvećoj hrvatskoj poetesi i njezina poruka nama

Još je jedan važna institucija, Hrvatski državni arhiv (HDA) svoje Dane obilježila zapravo baštinskim pothvatom: predstavljanjem knjige posljednjih rukopisnih memoara hrvatske književnice Vesne Parun 'Kad ptica prestane voljeti' . U povodu 100. obljetnice njezina rođenja u HDA su knjigu predstavili priređivači Denis Derk i Marina Selnik, a nakon predstavljanja otvorena je izložba dokumenata iz ostavštine Vesne Parun, koji se čuvaju u HDA - 'Bajka zvjezdana', čiji su autori Marijana Bosnar i Melina Lučić. Dug je to prema najvećoj hrvatskoj poetesi, a ona nam opet nije ostala dužna. Jer, kad autor knjige (a pratio ju je beskrajno požrtvovano i suosjećajno) Denis Derk kaže 'poznavao sam je, ali nisam znao što je sve u tim rukopisima' onda mu valja vjerovati. I čitati knjigu kako njezine osobne opaske, poruke, pa ma kako bile i bolne i oštre i tužne i vrckave – pa da tako nastave živjeti. Zaslužila je to naša otočanka (jer je vezana i uz Vis i uz Zlarin i uz Šoltu), a znamo da su otoci naše veliko blago. Kao i ona uostalom, naša Vesna neprežaljena. Patnica za životu (i to ne samo tuđom nego i svojom voljom – mogli bismo bez ostatka ustvrditi) nakon smrti neka bude što bolje čašćena i štovana. Napokon. Nakon 100 godina od rođenja zaslužila je to.

Male sredine prepune su kulture, a mlade ljude se privlači maštovito

Do sada sam govorila o manifestacijama koje su prošle, ostavile duboki trag i koje nastavljaju svoj neki drugi život – kroz naknadne prikaze, kroz priče, sjećanje, pisanje sudionika i na druge razne a poželjne načine. Tu je i Facebook gdje sam već pročitala sjajne osvrte na događanja i u DHK i na KŠMH npr. Iskoristili su to mladi ljudi, ali i predavači, koji su u sve to unijeli duh modernosti. Zato je to važno? Jer se dopire do mladih, a i dolazi se do manjih sredina. Mladi su nam važni da se kroz njihov interes i učenje i obrazovanje čuvaju i kultura u cjelini i pogotovo knjiga. Zato me veseli podatak da je otvorenje Mjeseca hrvatske knjige ove godine u Gradskoj knjižnici u Biogradu

na Moru. Je li to veliko mjesto ili nije? Ima li svoje čitatelje? Sigurna sam da ima. Jesu li sretni što u središte pozornosti po važnoj manifestaciji i pisanoj riječi koja i ako je zasnovana na stvarnosti i ako je izmišljena uvijek znači – razmišljanje, dodatnu snagu za otkrivanjem smisla i tajne života. Dolaze u središte pozornosti jer knjiga nije nestala kako su neki zloguki proroci tvrdili. Iako postoji i u digitalnom obliku (i može biti dobra za tzv. digitalne i ine nomade, one koji ne mogu sa sobom 'na ramenu' nositi naramak knjiga kao nekad u davno napisanim romanima (a oni su odraz tadašnjeg života). No, Mjesec hrvatske knjige kao ambasadorica predstavlja etablirana književnica Olja Savičević Ivanković, koja je upravo u knjizi o Marijama (Ljeta s Marijom) progovorila o tužnim sudbinama žena ali i o malim sredinama u kojima je stav prema ženi bio drugačiji i nepravedniji. Iako nisam pobornica stalne kuknjave o potlačenosti žena, iako je toga uvijek bilo a možda će i biti, ipak je sve stvar stava, borbenosti, odlučnosti, odabira (sjetimo se opet nenadmašne Vene Parun – nije htjela iz svog hladnog stana u Dubravi (sve dok je bolest nije 'pritisnula'), jer svoje crne vreće možda onda ne bi sačuvala.

No, bitno je jedno: Mjesec hrvatske knjige tu je da posebno mlade poveže s knjigom, pa mi je bilo drago pročitati kako se upravo mladima nudi da budu na štandovima nekih izdavača na budućem Interliberu. Zanimljivo je kako u Gradskoj knjižnici Marka Marulića (GKMM) u Splitu pozivaju mlade da dođu na otvorenje Mjeseca knjige na zanimljiv način. Prenosim od riječi do riječi: - Mjesec hrvatske knjige na Odjelu za djecu i mlade započinjemo likovnom radionicom *Stripoteka*. Na radionici će se strip raditi u nekoliko faza, od skice do finalnog proizvoda. Ulaz je slobodan za sve zainteresirane. To je ujedno i prva ovogodišnja likovna radionica koja se već standardno održava kroz školsku godinu. Istoga dana otvaramo Kutak za mlade. Pozivamo naše teen korisnike da ga pronađu na Odjelu.' – U Splitu kao da se u knjižnicu vraća nekad popularna igra 'na kukalo' , samo se sad traži - Kutak za mlade.

Idem dalje u istom tonu: kako prigodno svoju tko zna koju po redu (istražite sami tu brojku!) knjigu o zanimljivoj junakinji Maši (jer ona ne zna pisati nezanimljivo i dosadno) predstavlja ovih dana Sanja Pilić. Nije njoj trebao Mjesec hrvatske knjige, njoj je knjiga glavna svaki dan, tj. pisanje koje onda prerasta u trajni predmet mašte i zabave i vrcravosti i – punine života. U tome je stvar: živjeti život a i željeti i knjigu koja odraz tog istog života. Kako rekoh i stvarnog i izmišljenog. Nije bez razloga MH za svoje ogranke izdvojila znatan novac: tamo se, u malim sredinama i gradićima gradi kultura čitanja i priredbi na kojima se čita i propagira čitanje. A možemo proširiti temu: MH organizira (opet u Splitu) utrku, a nagrada je knjiga itd. itsl. Postajemo kulturna nacija, koja doduše odlaganje smeća još nije riješila ni stavila 'pod kontrolu', ali glavno je da pišemo i cijenimo knjige. I ne bacamo ih. Jer su naše blago. Nepresušno ... A onaj beskraj iz naslova kao da se naslanja ne samo na neprežaljenog Olivera (koji je uz Arsena bio najveći pjesnik-pjevač) nego i na naslov knjige o Vesni Parun. Jer kad ptica prestane voljeti sigurno nestane u beskraju. A beskraj je, naravno bez kraja ... i nadu daje ... u novi život. Ne samo za vjernike nego i one koji vjeruju u knjige. Ukoričene su one i imaju svoj beskraj: često su u njima skriveni papirići, na njima napisane natuknice (čitanje s olovkom je stara poduka naših profesora s komparativne, iako su oni mislili na posebne bilježnice i spomenute papiriće a ne na rubove knjiga, ali neposlušnih i svojeglavih čitača uvijek ima i bit će ih) – govore li to i danas? Valja mi istražiti i tu temu ... Jer i to ostavlja trag u beskraju ...

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama (Poticanje kvalitetnog novinarstva 2022)

